

3. Pozyskiwanie danych. Anotacja danych (miary zgodności).
Integracja różnych źródeł danych. Pomiar jakości danych.
Transformacja danych (one-hot, kodowanie, standaryzacja,
normalizacja). Czyszczenie danych (eliminacja, imputacja, ocena
cech).

Przetwarzanie danych i odkrywanie wiedzy

Tomasz Kajdanowicz, Krzysztof Rajda

Plan wykładu

1. Pozyskiwanie danych.
2. Anotacja danych (miary zgodności).
3. Integracja różnych źródeł danych.
4. Pomiar jakości danych.
5. Transformacja danych (one-hot, kodowanie, standaryzacja, normalizacja).
6. Czyszczenie danych (eliminacja, imputacja, ocena cech).

Pozyskiwanie
danych.

Pozyskiwanie danych

Akwizycja danych to proces przenoszenia danych, które zostały stworzone przez źródło, z lub spoza organizacji, do użytku produkcyjnego w organizacji.

- wraz z pojawieniem data science organizacje doszły do wniosku, że dane przedsiębiorstwa muszą być łączone z danymi zewnętrznymi (dane wewnętrzne nie wystarczą)
- potencjalne źródła danych:
  - sprzedawcy danych
  - dane przygotowane (gotowe zbiory danych - np. Google Cloud Public Datasets)
  - dostęp do otwartych danych
    - API
    - scrapping

Zadania procesu pozyskiwania danych

1. identyfikacja potrzeby danych
2. poszukiwanie wymaganych danych
3. budowa listy źródeł kwalifikujących się jako potencjalne
4. weryfikacja licencji i ewentualne działania prawno-finansowe (np. zakup)
5. weryfikacja przykładowego zestawu danych (jeszcze przed płatnością)
6. analiza semantyczna zbiorów danych
7. ocena danych pod kątem pierwotnie ustalonych przypadków użycia
8. sprawdzenie kwestii prawnych, dotyczących prywatności i zgodności, w szczególności w odniesieniu do dozwolonego wykorzystania danych
9. negocjacje ze sprzedawcą (i zakup)
10. opracowanie specyfikacji wdrożenia z uwzględnieniem wszystkich potrzebnych operacji na danych
11. in jest źródła, pozyskiwanie jest technicznie zakończone

Anotacja danych
(miary zgodności).

Anotacja danych

- tworzenie modelu AI lub ML, który działa jak człowiek, wymaga dużej ilości danych uczących
- anotacja danych to oznaczanie danych w wybranej przestrzeni do zastosowań sztucznej inteligencji (np. kategoryzacja, oznaczanie lokalizacji obiektów, zaznaczanie fragmentu tekstu)
- anotacja danych zależy od rodzaju danych (np. tekst, dźwięk, obraz i wideo) i jest tak dobra jak ograniczenia poznawcze i analityczne annotatorów
- anotacja może być wykonywana w kontrolowanym eksperymencie:
  - na tzw. zamówienie
  - z wykorzystaniem nieświadomych uczestników eksperymentu

Kluczowe elementy narzędzi do anotacji danych

Typy danych

Text

Obraz

Wideo

Dźwięk

Serie czasowe

Sensory

Wsparcie dla
anotacji

2-D

3-D

Wideo

Dźwięk

Transkrypcja

Wizja komputerowa

Dźwięk

Transkrypcja

Text

Przetwarzanie języka naturalnego

Budowa czy zakup

Zakup komercyjnego
narzędzia

Narzędzia darmowe
i o otwartych źródłach

Budowa własnego
narzędzia

Model wdrożenia

Lokalnie

Kontener

SaaS (Chmura)

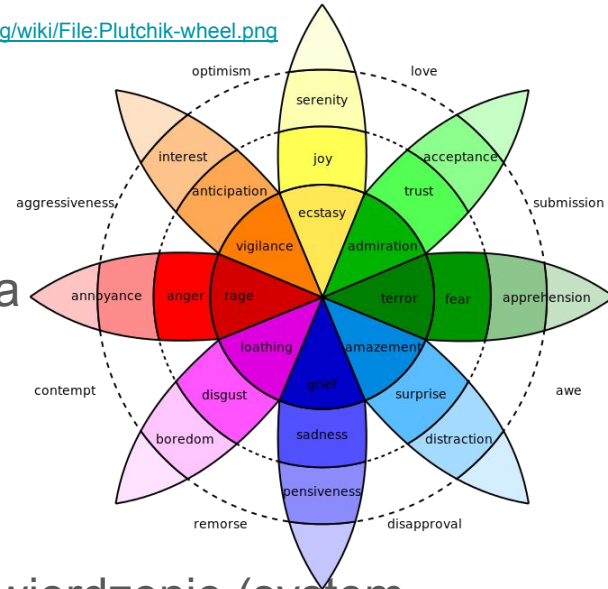

Anotacja tekstu

szacuje się, że 70% anotowanej zawartości jest tekstowa

Przykładowe rodzaje anotacji:

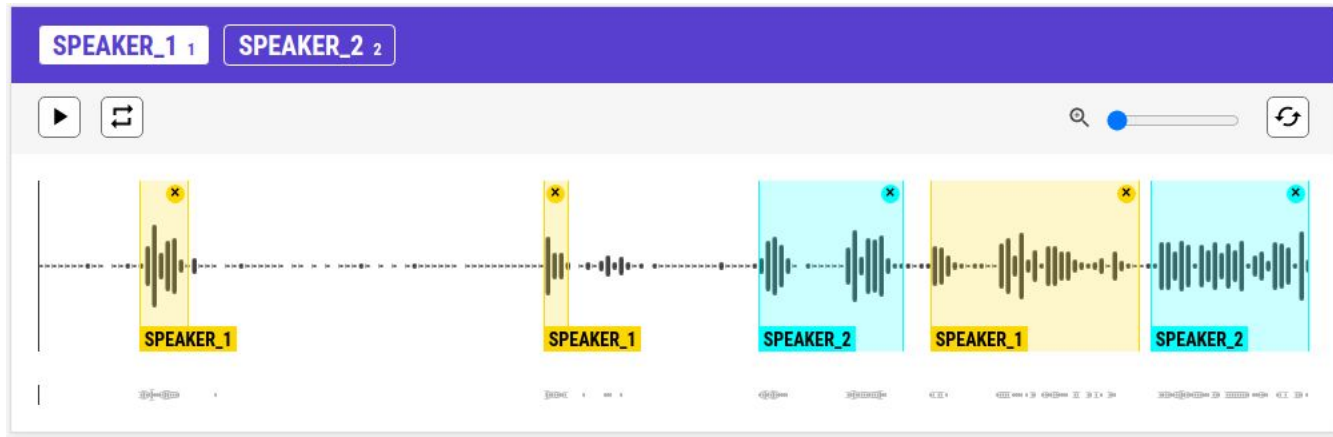
- wydźwięk - pozytywny, negatywny, neutralny
- emocje - skala Ekmana, skala Plutchika
- zamiar, intencja (intent) - np. prośba, polecenie, potwierdzenie (system dialogowy)
- semantyczna - dołączanie znaczników do pojęć i jednostek, np. ludzie, organizacje, produkty, miejsca, tematy
- nazwy własne
- opis relacji - zależności i koreferencje w dokumentach

Anotacja dźwięku

Przykładowe rodzaje anotacji:

- transkrypcja i oznaczanie czasu danych mowy (wymowa, intonacja, dialekt, demografia)
- anotacja hałasów związanych z bezpieczeństwem
- anotacja emocji

źródło: prodi.gy -
przykładowa
funkcjonalność
rozwiązania,
<https://prodi.gy/docs/audio-video>
Licencja otwarta.

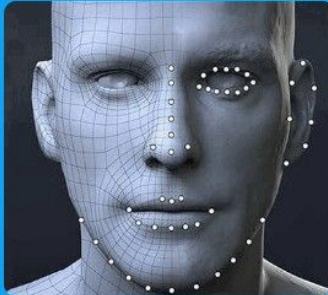
Anotacja obrazów

 2D Bounding Boxes

 Cuboid

 Point & Landmark

 Lines & Splines

 Text Annotation

 Polygons

 Semantic Segmentation

 Video Annotation

Anotacja wideo

SPEAKER_1 1 SPEAKER_2 2

▶ ⏮ 🔍 🔊 🔁

prodi.gy - przykładowa funkcjonalność rozwiązań, źródło <https://prodi.gy/docs/audio-video>
Licencja otwarta

SPEAKER_1 SPEAKER_2

Jak anotować?

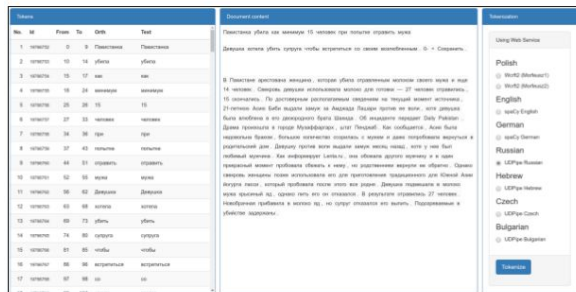
- firma zewnętrzna
- wewnątrz organizacji
  - narzędzia open source
  - własne narzędzie

O co zadbać?

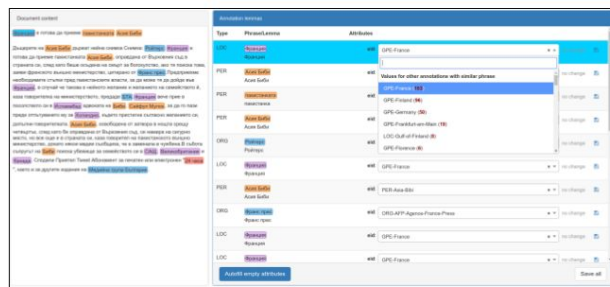
- zarządzanie zbiorami danych
- adekwatne metody anotacji
- kontrola jakości danych
- zarządzanie ludźmi i zadaniami
- bezpieczeństwo
- możliwości integracji

Multilingual on-line text tagging

Auto fill of annotation attributes

"2+1" annotation (morphology, NER, etc.)

Auto annotation

Narzędzia do anotacji danych

	Budowa własnego	Zakup
Zalety	<ul style="list-style-type: none"> • pełna kontrola nad procesem i narzędziami • możliwość szybkiej reakcja na zmieniające się potrzeby	<ul style="list-style-type: none"> • szybszy start dzięki gotowym narzędziom • regularne aktualizacje o najnowsze technologie i najlepsze praktyki branżowe
Wady	<ul style="list-style-type: none"> • czas i nakłady inwestycyjne na rozwój • koszty bieżącej konserwacji	<ul style="list-style-type: none"> • mimo konfigurowalności, narzędzia nie są tworzone dla konkretnego przypadku użycia • zmieniające się potrzeby projektu mogą nie być wspierane

Problemy związane z anotacją danych

- stronniczość anotacji - każdy anotator ma swój własny sposób oznaczania danych które może wpływać na wydajność modelu i stronniczość w opisie zjawiska
  - uczenie na anotowanym zbiorze -> reinżynieria nawyków anotatorów
  - nieozwierciedlone wszystkie zawłośc zbioru danych (źle dobrana próbka)
  - brak udziału anotatorów w wyborze próbki
  - anotatorzy powinni opisywać zarówno zbiór treningowy i testowy
- zgodność anotacji
  - czy przy wielokrotnym oznakowaniu tego samego obiektu otrzymałem dobre anotacje?

Słuszność a wiarygodność anotacji

- Interesuje nas ważność i słuszność anotacji
  - np. czy kategorie z anotacjami są poprawne
- Ale, w ogólności, nie ma „podstawowej prawdy” na temat anotowanych danych
  - Kategorie językowe są określane przez ludzki osąd
  - Konsekwencja: nie możemy bezpośrednio zmierzyć poprawności
- Zamiast tego mierzymy **wiarygodność i rzetelność (reliability)** anotacji
  - czy ludzcy anotatorzy konsekwentnie podejmują te same decyzje?
- Założenie: wysoka **wiarygodność i rzetelność** implikuje słuszność
- Jak można określić **wiarygodność i rzetelność**?

Jak osiągnąć rzetelność i wiarygodność?

Podejścia:

- każdy element jest oznaczony jednym anotatorem, z losową kontrolą drugiego anotatora
  - niektóre elementy są opatrzone anotacjami przez co najmniej dwóch anotatorów
  - każdy element jest oznaczony dwoma lub więcej anotatorami - po których następuje uwspólnienie różnic
  - każdy element jest oznaczony dwoma lub więcej anotatorami - po których następuje ostateczna decyzja superanotatora (eksperta) - 2+1
-
- we wszystkich przypadkach liczymy miary zgodności

Podstawy mierzenia dobroci anotacji

Czułość (recall): mierzy ilość znalezionych anotacji

$$\text{Czułość} = \frac{\text{Liczba **poprawnych znalezionych** anotacji}}{\text{Liczba **poprawnych oczekiwanych** anotacji}}$$

Precyzja: mierzy jakość znalezionych anotacji

$$\text{Precyzja} = \frac{\text{Liczba **poprawnych znalezionych** anotacji}}{\text{Liczba **wszystkich znalezionych** anotacji}}$$

F-miara:

$$F = 2 \times \frac{\text{precyzja} * \text{czułość}}{\text{precyzja} + \text{czułość}}$$

Miary zgodności

- Cohen's Kappa (1960)
- Fleiss's Kappa
- Scott's π (1955)
- Krippendorff's α (1980)
- Rosenberg and Binkowski (2004)

Kappa Cohena

Mierzy zgodność między dwoma anotatorami, biorąc pod uwagę możliwość przypadkowej zgodności.

$$\kappa \equiv \frac{p_o - p_e}{1 - p_e} = 1 - \frac{1 - p_o}{1 - p_e}$$

p_o - faktyczna zgodność

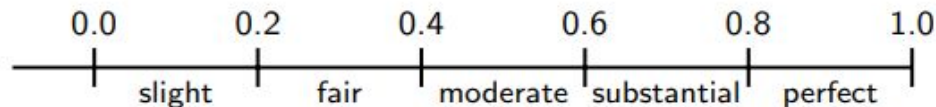
p_e - oczekiwana zgodność

$$p_e = \frac{1}{N^2} \sum_k n_{k1} n_{k2}$$

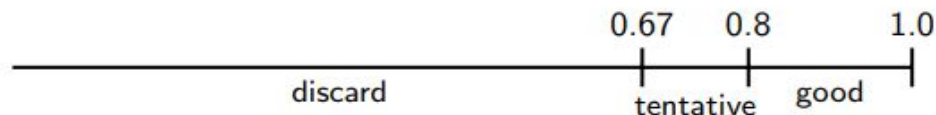
ilość przypadków

ilość wyborów w kategorii k anotatora 1

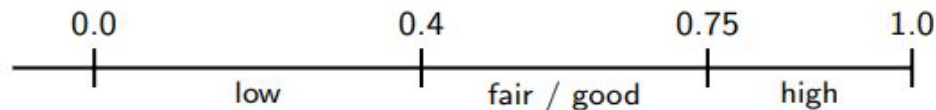
Landis and Koch, 1977

Krippendorff, 1980

Green, 1997

Integracja
różnych źródeł
danych.

Integracja danych

- duża liczba źródeł danych
  - np. big data, Internet rzeczy (IoT), oprogramowanie jako usługa (SaaS), aktywność w chmurze
  - eksplozja liczby źródeł danych
  - ogromna ilość danych
  - większość danych jest zebranych i przechowywanych w samodzielnych lub oddzielnych magazynach danych

Integracja danych to proces, który łączy oddzielne zbiory danych w celu generowania wyższej wartości danych, możliwości realizacji procesów i z głębszej analizy.

Integracja danych

Integracja danych to proces łączenia danych z różnych źródeł w celu uzyskania ujednoliconego i bardziej wartościowego obrazu, który pozwoli podejmować szybsze i lepsze decyzje.

Integracja danych może skonsolidować wszystkie rodzaje danych:

- ustrukturyzowane,
- nieustrukturyzowane,
- wsadowe
- przesyłane strumieniowo

w celu wykonania wszelkich operacji, od podstawowych zapytań do baz danych po złożone analizy predykcyjne.

Wyzwania związane z integracją danych

brak kadr

- brak doświadczonych specjalistów ds. (integracji), kosztowni
- opóźnienia analityków biznesowych
- opóźnienia analityków danych

koszty integracji danych

- zarządzanie integracją danych to koszt zakupu technologii, wdrażania, utrzymywania i zarządzania infrastrukturą
- możliwość integracji chmurowej

zaszłości w architekturze rozwiązań

- dane ściśle powiązane z aplikacjami
- konieczność rozdzielania warstw aplikacji i danych

brak zarządzania zagadnieniami semantyki danych

- wiele wersji danych oznaczających to samo
- niezgodności formatów: data jako dd / mm / rr lub jako miesiąc, dzień, rok
- konieczność zastosowania „transformacji” ETL i narzędzi do zarządzania danymi podstawowymi

Narzędzia integracji danych

- **ETL** (extract, transform, load) - najpopularniejsza metoda integracji danych
- **Data catalogs** (katalogi danych) inwentaryzowanie zasobów danych rozproszonych w wielu magazynach danych
- **Data governance tools** (narzędzia do zarządzania danymi) zarządzanie dostępnością, bezpieczeństwem, użytecznością i integralnością danych
- **Data cleansing tools** (narzędzia do czyszczenia danych)
- **Narzędzia do migracji danych** przenoszenie danych między komputerami, systemami pamięci masowej lub formatami w aplikacjach
- **Narzędzia do zarządzania danymi podstawowymi** - przestrzeganie wspólnych definicji danych
- **Konektory** - niskopoziomowe narzędzia do przenoszenia danych z jednej bazy danych do drugiej

Pomiar jakości
danych.

Dlaczego jakość danych jest tak ważna

złe dane + terminy = chaos i złe zarządzania

- to od jakości danych zależy główny sukces modelu, rozwiązania, biznesu
- słabe, niepoprawne, niekompletne i niewiarygodne dane nie powinny być analizowane
  - Pracownicy umysłowi marnują do 50% swojego czasu zajmując się przyziemnymi problemami z jakością danych. W przypadku analityków danych liczba ta może sięgać nawet 80%. (Sloan Management Review)
- roczny koszt słabej jakości danych w samych Stanach Zjednoczonych w 2016 r. wyniósł 3,1 bln USD (IBM)
- obsługa błędnych danych w obliczu napiętych terminów jest wyczerpujące i prawie nie rozwiązuje głównego problemu

Zarządzanie jakością danych

Zarządzanie jakością danych (Data Quality Management) to zbiór praktyk, których celem jest utrzymanie wysokiej jakości informacji. DQM przechodzi całą drogę od pozyskiwania danych, przez wdrażanie zaawansowanych procesów przetwarzania danych, aż po efektywną dystrybucję danych i wspieranie decyzji.

Jakość danych odnosi się do oceny posiadanych informacji w odniesieniu do ich celu i zdolności do osiągnięcia tego celu.

5 filarów zarządzania jakością danych (w korporacjach)

1. Ludzie

- a. Menedżer programu - lider wysokiego szczebla, nadzór nad inicjatywami analitycznymi i czynnościami obejmującymi zakres danych, wizja dotycząca jakości danych i zwrotu z inwestycji
- b. Menedżer zmian w organizacji - organizuje transformacje danymi, zapewniając przejrzystość i wgląd w zaawansowane rozwiązania w zakresie technologii danych, określa i komunikuje jakość danych
- c. Analityk biznesowy / danych - definiuje potrzeby jakościowe i ilościowe w modelach danych w celu ich osiągnięcia

2. Profilowanie danych

- a. szczegółowy przegląd danych
- b. rozpoznanie struktur, zawartości, relacji
- c. podsumowanie statystyczne
  - i. np:

https://pandas-profiling.github.io/pandas-profiling/examples/master/census/census_report.html

5 filarów zarządzania jakością danych (w korporacjach)

3. Określenie miar jakości danych

- a. utworzone „zasady jakości” - reguły biznesowe / techniczne, z którymi dane muszą być zgodne
- b. reguły wykorzystują metody pomiaru jakości danych

4. Raportowanie jakości danych

- a. proces rejestrowania i egzekwowania zasad dotyczących jakości danych
- b. raportowanie stanu jakości i wyjątków
- c. sedno kontroli jakości danych - zapewnia wgląd w stan danych w dowolnym momencie w czasie rzeczywistym

5. Naprawa danych

- a. dwuetapowy proces określania: najlepszego sposobu na naprawę danych, najbardziej efektywnego sposób wprowadzenia tej zmiany
- b. naprawa pierwotnej przyczyny

Pomiar jakości danych (1/2)

- ACCIT - Accuracy, Consistency, Completeness, Integrity, and Timeliness (dokładność, spójność, kompletność, integralność i terminowość)
- pomiar jakości za pomocą zestawu reguł i procedur

Miary:

- **dokładność** - stosunek ilości znanych błędów danych do wszystkich danych, (np. brakujący, niepełny lub nadmiarowy wpis)
  - wskaźnik powinien z czasem rosnąć, im wyższy, tym lepiej, np. oczekiwane min 95% dokładności
- **spójność** - określa, czy dwie wartości pobrane z oddzielnych zestawów danych nie kolidują ze sobą (nie oznacza automatycznie poprawności)
  - np. reguła, która sprawdzi, czy suma pracowników w każdym dziale firmy nie przekracza całkowitej liczby pracowników w tej organizacji
- **kompletność** - czy każdy wpis danych jest „pełnym” wpisem? zestawy rekordów danych nie powinny zawierać żadnych istotnych luk informacji
  - np. liczba pustych wartości w zestawie danych

Pomiar jakości danych (2/2)

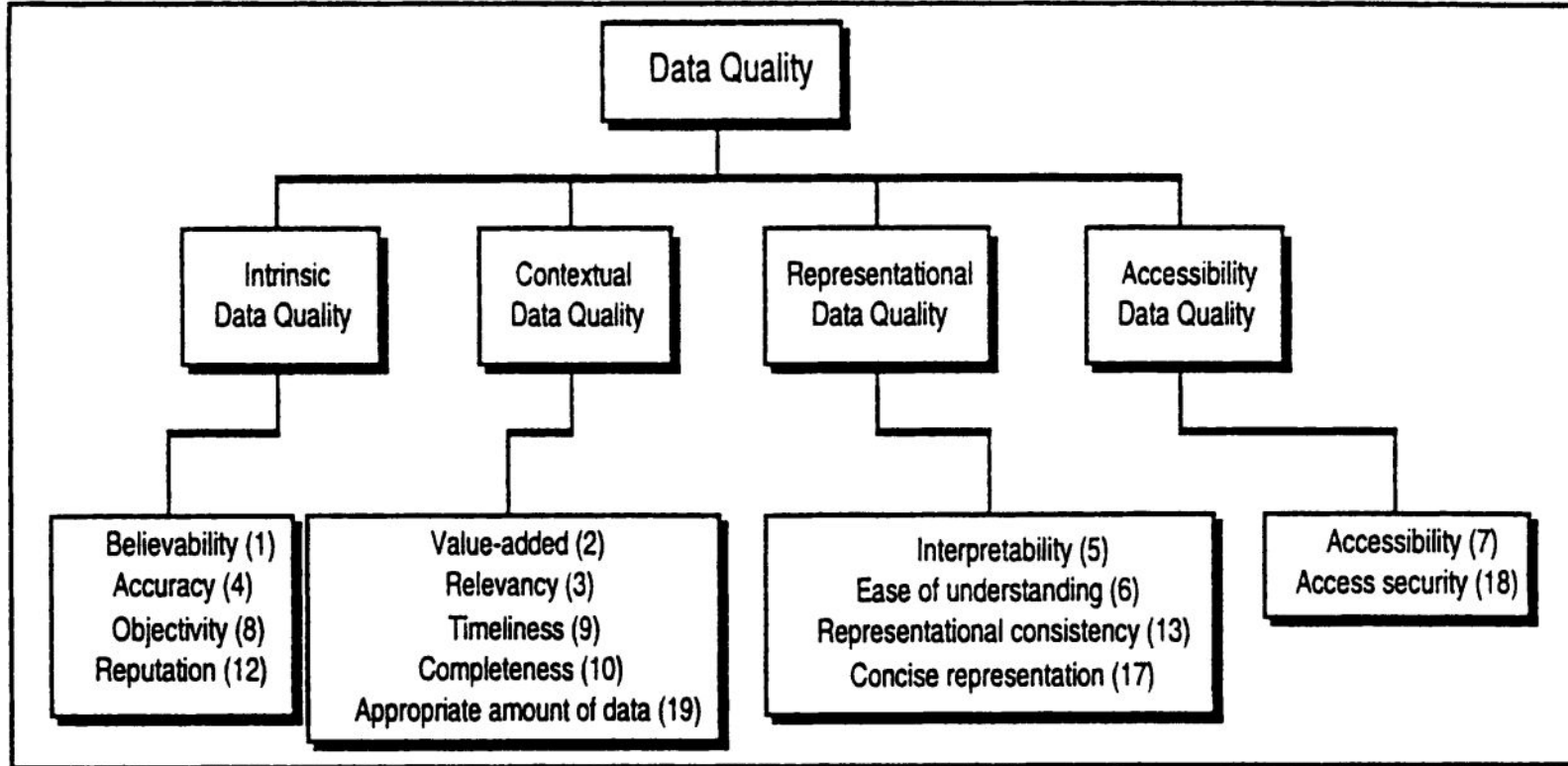
- ACCIT - Accuracy, Consistency, Completeness, Integrity, and Timeliness (dokładność, spójność, kompletność, integralność i terminowość)
- pomiar jakości za pomocą zestawu reguł i procedur

Miary:

- **integralność** - na ile jest zachowana strukturalna zgodność pomimo niezamierzonych błędów
  - np. współczynnik błędów transformacji danych - ile operacji transformacji danych kończy się niepowodzeniem w stosunku do całości; błędy powodują “rozjazdy” w danych
- **terminowość** - mierzy czas oczekiwania na dane do momentu gdy są one gotowe do użycia
  - niezbędne, aby zmierzyć i zoptymalizować ten czas zgodnie z wymaganiami biznesowymi

A Conceptual Framework of Data Quality

Transformacja
danych (one-hot,
kodowanie,
standaryzacja,
normalizacja).

Kodowanie zmiennych

- wiele algorytmów uczenia maszynowego nie może działać bezpośrednio na etykietach (np. czerwony, zielony, żółty) - **wszystkie zmienne muszą być numeryczne**
- jest to głównie ograniczenie wydajnej implementacji algorytmów uczenia maszynowego, a nie twarde ograniczenia samych algorytmów
- dane jakościowe muszą zostać przekonwertowane na postać liczbową

Możliwe kodowanie:

1. Kodowanie liczbami całkowitymi
2. Kodowanie one-hot (“na gorąco”)

Kodowanie liczbami całkowitymi

- każdej unikalnej wartości kategorii jest przypisywana wartość całkowita
- np. „czerwony” to 1, „zielony” to 2, a „niebieski” to 3.
- jest łatwo odwracalne
- w przypadku niektórych zmiennych wystarcza
- wartości całkowite mają naturalny uporządkowany związek między sobą, a algorytmy uczenia maszynowego mogą być w stanie zrozumieć i wykorzystać tę zależność (zaleta i jednocześnie wada)

Kodowanie one-hot

w przypadku zmiennych dyskretnych w których nie istnieje zależność porządkowa, kodowanie liczbami całkowitymi nie wystarcza

przyjęcia nienaturalnej kolejności między kategoriami może skutkować słabą wydajnością lub nieoczekiwanymi wynikami (np. przewidywania w połowie drogi między kategoriami)

one-hot: usuwana jest zmienna zakodowana w postaci liczby całkowitej i dodawana jest nowa zmienna binarna dla każdej unikalnej wartości całkowitej

kodowanie kolorów to 3 kategorie i dlatego potrzebne są 3 zmienne binarne

wartość „1” jest umieszczana w zmiennej binarnej dla koloru, a wartości „0” dla innych kolorów

np.

czerwony	zielony	niebieski
1	0	0
0	1	0
0	0	1

Skalowanie

Normalizacja:

Polega na przeskalowaniu wartości tak, żeby ich zakres mieścił się w przedziale $<0,1>$. Transformacja wymaga dokładnego oszacowania wartości minimalnych i maksymalnych.

$$X' = \frac{X - X_{min}}{X_{max} - X_{min}}$$

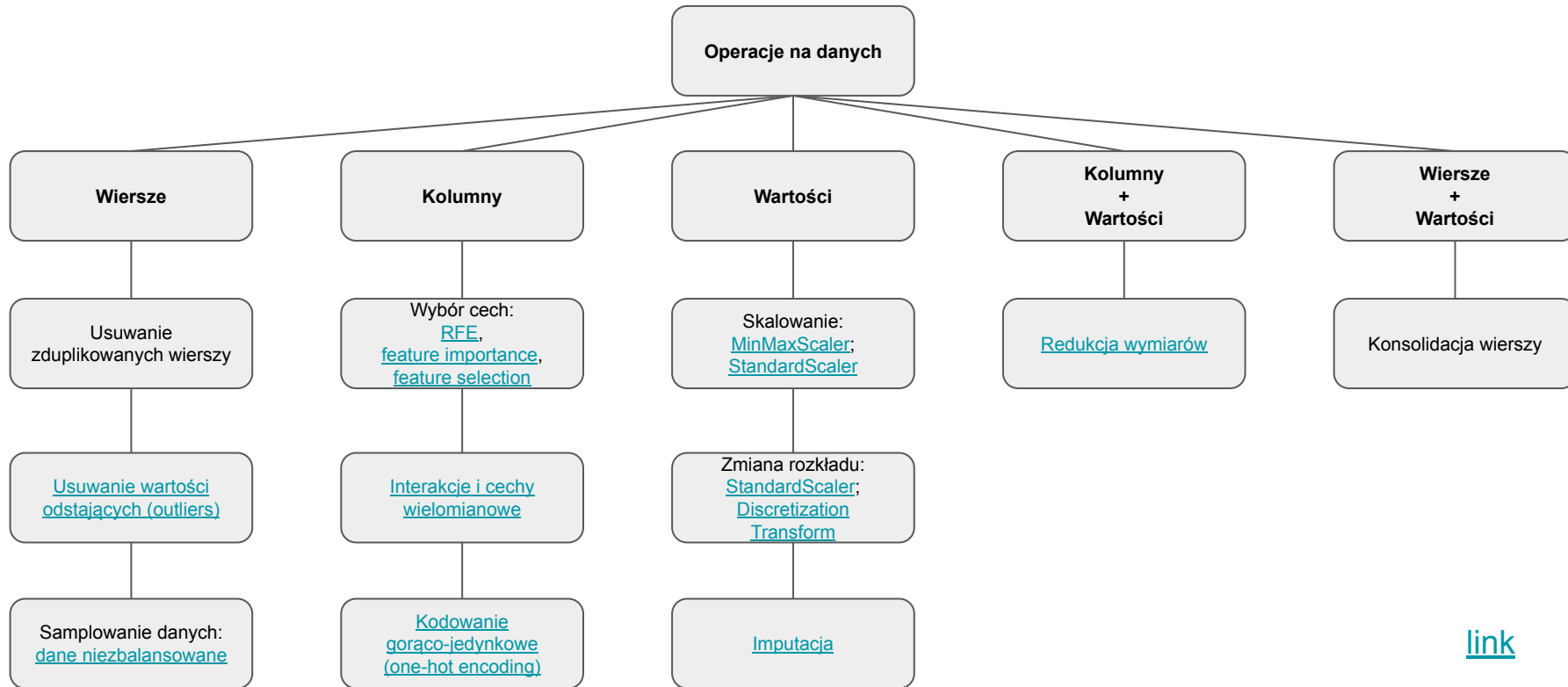
Standaryzacja:

Polega na przeskalowaniu wartości tak, żeby średnia wynosiła 0, a odchylenie standardowe 1. Dane powinny tworzyć rozkład normalny, choć i bez tego warunku w pewnych sytuacjach możemy poprawić efektywność uczenia maszynowego.

$$X' = \frac{X - \mu}{\sigma}$$

Czyszczenie
danych
(eliminacja,
imputacja, ocena
cech).

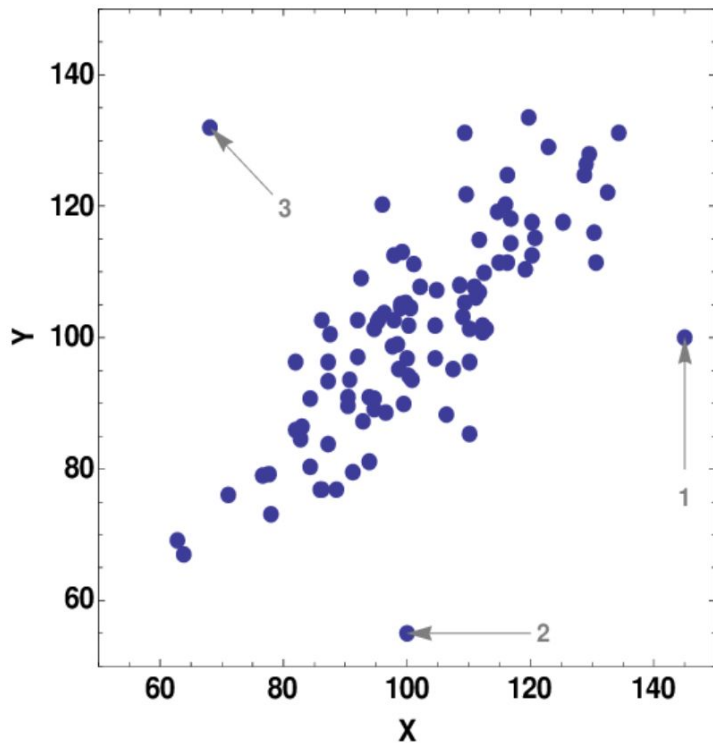
Czyszczenie i transformacje danych

Wartość odstająca

Outlier

Definition of Hawkins (1980):

“An outlier is an observation which deviates so much from the other observations as to arouse suspicions that it was generated by a different mechanism”

[link](#)

Usuwanie wartości odstających (outliers)

“Even with a thorough understanding of the data, outliers can be hard to define. [...] Great care should be taken not to hastily remove or change values, especially if the sample size is small.” [page 33, Applied Predictive Modeling, 2013]

Metoda oparta na odchyleniu standardowym:

Dane o rozkładzie normalnym

1 sigma od średniej: 68%
2 sigmy od średniej: 95%
3 sigmy od średniej: 99.7%

Dla małych zbiorów danych: 2 sigmy
Dla dużych zbiorów danych: 4 sigmy

Isolation Forest [iForest]:

“... our proposed method takes advantage of two anomalies' quantitative properties: i) they are the minority consisting of fewer instances and ii) they have attribute-values that are very different from those of normal instances.”

— Isolation Forest, 2008.

Interquartile Range [IQR]:

Dane niemające rozkładu normalnego

Percentyle oblicza się sortując dane rosnąco i wybierając wartości z odpowiednich indeksów: 50. percentyl jest wartością na środku, 25 percentyl jest wartością z indeksem będącym w $\frac{1}{4}$ drogi od minimum do maximum, a 75 percentyl analogicznie w $\frac{3}{4}$ drogi.

kwartył 1 = percentyl 25
kwartył 2 = percentyl 50
kwartył 3 = percentyl 75

$IQR = \text{percentyl } 75 - \text{percentyl } 25$

Usuń wartości spoza przedziału $k * IQR$, $k=1.5 \dots 3$

Klasyfikacja jedno-klasowa (one class classification, OCC):

Uczenie z nadzorem na rozkładzie normalnym. Następnie wyrzucenie danych niezaklasyfikowanych jako dane z rozkładu normalnego

Local Outlier Factor [LOF]:

wykorzystanie techniki nearest neighbor do przypisania każdej wartości oceny - zbyt mało danych w bliskim sąsiedztwie to potencjalny outlier

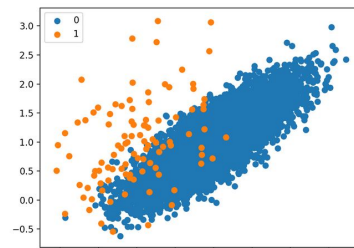
Samplowanie danych

Synthetic Minority Oversampling Technique (SMOTE) - Nitesh Chawla i inni, rok 2002, artykuł zatytułowany “SMOTE: Synthetic Minority Over-sampling Technique.”

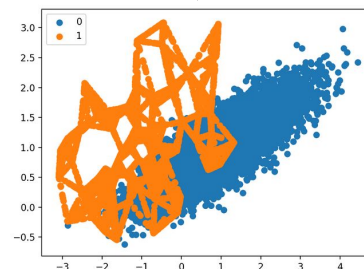
Wybiera się jeden element z klasy znacząco mniej licznej. Następnie znajduje się k (z reguły $k=5$) sąsiednich punktów i wybiera losowo jeden z nich. Nowy, syntetyczny punkt jest kreowany pomiędzy nimi w przestrzeni cech.

Powyższe kroki powtarza się iteracyjnie (np. tak długo, żeby zrównać liczbę punktów obu klas).

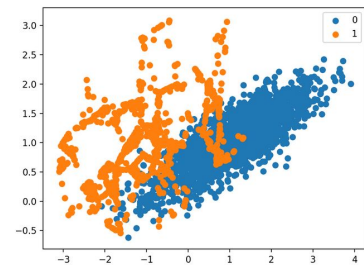
Na koniec stosuje się undersampling na obu klasach tak, żeby zmienić pierwotny stosunek (np. 1:100) na bliższy równowadze (np. 1:2).

oversampling

undersampling

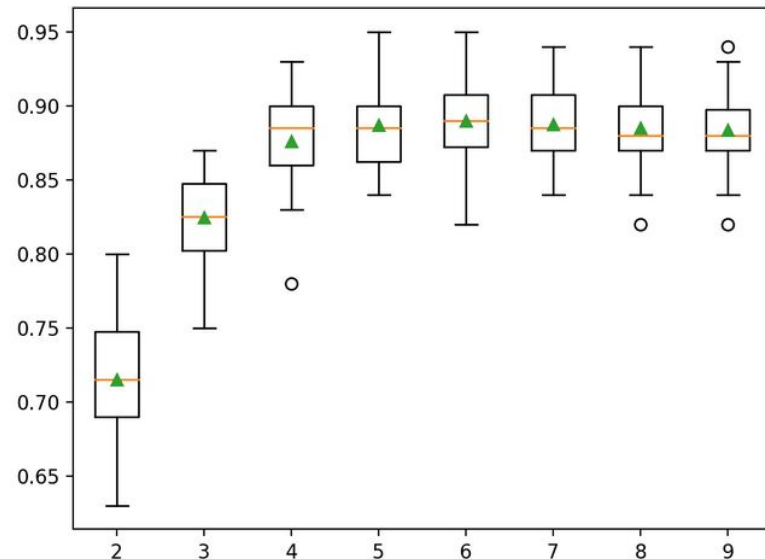
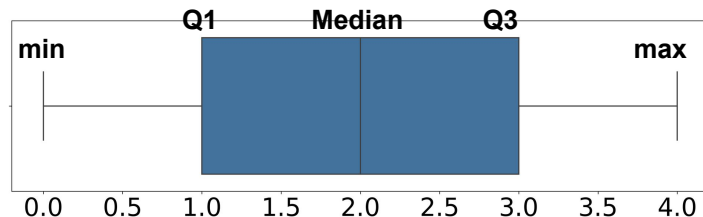
Recursive Feature Elimination (RFE)

Rekursywna eliminacja cech pozwala wybrać cechy (kolumny) mające związek ze zmienną przewidywaną Y.

Po wybraniu algorytmu przeprowadzana jest klasyfikacja. Najpierw na całym zestawie cech, a następnie na ich podzbiorach. Na podstawie poszczególnych wyników, w kolejnych krokach usuwane są najmniej znaczące cechy.

“When the full model is created, a measure of variable importance is computed that ranks the predictors from most important to least. [...] At each stage of the search, the least important predictors are iteratively eliminated prior to rebuilding the model.”

— Pages 494-495, Applied Predictive Modeling, 2013.

Box Plot of RFE Number of Selected Features vs. Classification Accuracy

Źródło:

<https://machinelearningmastery.com/rfe-feature-selection-in-python/>

Interakcje i cechy wielomianowe

Interakcje i cechy wielomianowe pozwalają dobrze modelować dane wykorzystując proste algorytmy. Czasami poprawa wyniku jest na tyle duża, że warto dodać kilka nowych kolumn danych.

Interakcje

Nowe kolumny, w których
przechowujemy iloczyny
poszczególnych kolumn
 $x_1 * x_2, x_1 * x_3, \dots$

Cechy wielomianowe

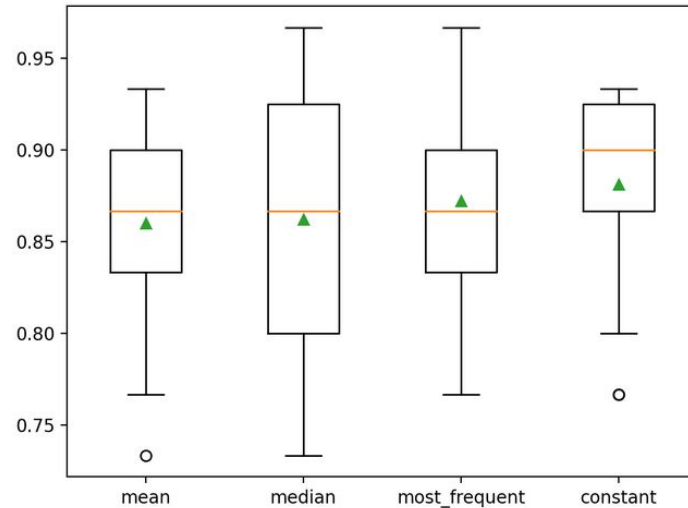
Nowe kolumny, w których
przechowujemy potęgi
poszczególnych kolumn
 $x_1^1, x_1^2, x_1^3, \dots$

Imputacja

Zamiast usuwać wiersze z brakującymi danymi, można dane uzupełniać w obrębie poszczególnych kolumn stosując różne podejścia. Dla danej kolumny oblicza się:

1. średnią
2. medianę
3. modę

lub decyduje się na jakąś wartość stałą i taką wpisuje się w miejsca, gdzie brakuje wartości.

Box and Whisker Plot of Statistical Imputation Strategies Applied to the Horse Colic Dataset

Źródło: <https://machinelearningmastery.com/statistical-imputation-for-missing-values-in-machine-learning/>

Dziękuję za uwagę.